

Презентація книги Інгеборг Бахман «Маліна»

28 листопада 2003 р. за підтримки Посольства Республіки Австрія в Україні, Українсько-австрійського бюро кооперації в науці, освіті та культурі Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського провела презентацію книги австрійської письменниці Інгеборг Бахман «Маліна» в українському перекладі Лариси Цибенко (видавництво «ВНТЛ-Класика», Львів, 2003).

Інгеборг Бахман – найвизначніша постать у сучасній австрійській літературі. Народилась 1926 року в Клагенфурті. Поет, прозаїк, есеїст, драматург, доктор філософії. Автор поетичних збірок «Викрадений час» (1953), «Захляття Великої Ведмедиці» (1956), збірок оповідань «Тридцятий рік» (1961), «Симультан» (1972), роману «Маліна», багатьох радіоп'єс, лібрето опер і балетів. Велика прихильниця слов'янських культур.

Вона трагічно загинула у 1973 році у своїй квартирі в Римі, полишивши по собі твори істинно новаторські, пройняті любов'ю до рідної землі, протестом проти суспільної несправедливості, ностальгією за світом гармонії чуттів і стосунків. Твори Інгеборг Бахман ще за її життя стали класикою, а ім'я – символом новочасної австрійської літератури.

Роман «Маліна» (1971) – найвище досягнення творчого доробку І. Бахман, за словами самої письменниці, став її «духовною, уявною автобіографією». Це перша книга романного циклу «Види смерті». За короткий час цей твір став бестселером, його перекладено багатьма мовами світу: англійською, французькою, італійською, нідерландською,

норвезькою, польською, словенською, російською, турецькою, угорською, мовами латиноамериканських країн. Український переклад з'явився завдяки багаторічній праці дослідниці творчості Інгеборг Бахман літературознавцю, знаній перекладачці з німецької мови, кандидату філологічних наук Ларисі Цибенко, яка живе і працює у Львові.

Учасниками дискусії на презентації книги стали філософи, історики, германісти, літературознавці, перекладачі, видавці, студенти. Професор Інституту германістики Віденського університету, доктор Роберт Піхль, якого вважають найвідомішим дослідником творчості Інгеборг Бахман, сконцентрував увагу присутніх на проблемі таємниці творення тексту письменницею. Професор Чернівецького університету Петро Рихло аналізував можливість та якість перекладу мовних паралелей. Лариса Цибенко блискуче провела дискусію з групою філософів про «Я» – «Я» Інгеборг Бахман, ще і ще раз засвідчивши, що над українським текстом непересічного твору австрійської письменниці працювала вдумлива, глибоко обізнана з процесом літературного творення перекладачка. Надзвичайний інтерес для читачів становитимуть передмова та примітки автора першого українського перекладу прозового твору Інгеборг Бахман.

Як і кожній презентації перекладів книг з іноземної мови на українську, цій презентації передувала виставка книг Інгеборг Бахман та критичних матеріалів про неї та її творчість з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, що демонструвалась в залі Австрійської бібліотеки.

Публікації про творчість Інгеборг Бахман

1. *Achberger Karen*. Understanding Ingeborg Bachmann / Univ. of South Carolina. – 1995.
2. *Agnese Barbara*. Der Engel der Literatur: Zum philosophischen Vermächtnis Ingeborg Bachmanns. – Wien: Passagen Verlag, 1996.
3. *Albrecht Monika*. Die andere Seite: Untersuchungen zur Bedeutung von Werk und Person Max Frischs in Ingeborg Bachmanns Todesarten. – Würzburg: Königshausen & Neumann. – 1989.
4. *Babka Anna*. Ingeborg Bachmann in Frankreich: Zur Rezeption von Werk und Person. – Wien: Hora, 1996. – (Sonderpublikationen der Grillparzer – Gesellschaft, 3).
5. *Bachmann Ingeborg*. Ich weiß keine bessere Welt: Unveröffentlichte Gedichte/ Hrsg. von Isolde Moser, Heinz Bachmann, Christian Moser. – München; Zürich: Piper, 2000.
6. *Bachmann Ingeborg*. Letzte, unveröffentlichte Gedichte, Entwürfe, Fassungen / Edition und Kommentar von Hans Höller. – Fr./M.: Suhrkamp, 1998.
7. *Bachmann Ingeborg*. Kritische Aufnahme der Existentialphilosophie Martin Heideggers: Dissertation Wien, 1949 / Hrsg. von Robert Pichl; Mit einem Nachwort von Friedrich Wallner. – München; Zürich: Piper, 1985.
8. *Bachmann Ingeborg*. «Todesarten» – Projekt: Kritische Ausgabe / Unter Leitung von Robert Pichl; Hrsg. von Monika Albrecht und Dirk Götsche. – Bd. 1–4 (in 5). – München; Zürich: Piper, 1995.
9. *Bachmann Ingeborg: Werke* / Hrsg. von Christine Koschel, Inge von Weidenbaum, Clemens Münster. – Bd. 1–4. – München – Zürich: Piper, 1978.
10. *Bachmann Ingeborg*. Wir müssen wahre Sätze finden: Gespräche und Interviews / Hrsg. von Christine Koschel und Inge von Weidenbaum. – München – Zürich: Piper, 1983.
11. *Beicken Peter*. Ingeborg Bachmann. – München: Beck, 1992.
12. *Bareiss Otto, Frauke Ohloff*. Ingeborg Bachmann: Eine Bibliographie. – München; Zürich: Piper, 1978. – [Berichtszeitraum bis 1977]
13. *Bareiss Otto*. Ingeborg Bachmann: Bibliographie: 1977/78 – 1981/82. // Jb. Grill. Ges. – 1983. – 3.F., Bd. 15. – S. 173–217.
14. *Bareiss Otto*. Ingeborg Bachmann: Bibliographie: 1981/82 – Sommer 1985. // Jb. Grill. Ges. – 1984/85/86. – 3.F., Bd. 16. – S. 201–275.
15. *Bareiss Otto*. Ingeborg Bachmann: Bibliographie: Sommer 1985 – Sommer 1988. // Jb. Grill. Ges. – 1987–90. – 3.F., Bd. 17. – S. 251–327.
16. *Bareiss Otto*. Ingeborg Bachmann: Bibliographie: Ende 1988 – Anfang 1993. // Kritische Wege der Landnahme: Ingeborg Bachmann im Blickfeld der neunziger Jahre / Hrsg. von Robert Pichl, Alexander Stillmark. – Wien: Hora, 1994. – (Sonderpublikationen der Grillparzer – Gesellschaft; 2). – S. 163–303.
17. *Bartsch Kurt*. Ingeborg Bachmann. – Stuttgart; Weimar: Metzler, 1997. – (Slg Metzler 242).
18. *Chiarini Paolo*. Auf der Suche nach wahren Sätzen: Zur Poetik Ingeborg Bachmanns // Neue Randschau 97. – 1986. – H.1. – S. 110–121.
19. Der dunkle Schatten, dem ich schon seit Anfang folge: Ingeborg Bachmann – Vorschläge zu einer neuen Lektüre des Werks / Hrsg. von Hans Höller. – Wien; München: Löcker, 1982.
20. *Doppler Alfred*. Anrufung der Sprache: Gedichten und

- Erzählungen der fünfziger Jahre von Ingeborg Bachmann // Wirklichkeit im Spiegel der Sprache. – Wien: Europa, 1975. – S. 197–206.
21. *Eberhardt Joachim*. «Es gibt für mich keine Zitate»: Intertextualität im dichterischen Werk Ingeborg Bachmanns. – Tübingen: Niemeyer, 2002.
22. *Fehl Peter*. Sprachskepsis und Sprachhoffnung im Werk Ingeborg Bachmanns. – Phil. Diss. – Mainz, 1970.
23. *Grimkowski Sabine*. Das zerstörte Ich: Erzählstruktur und Identität in Ingeborg Bachmanns *Der Fall Franza* und *Malina*. – Würzburg: Königshausen & Neumann, 1992.
24. *Gürtler Christa*. Schreiben Frauen anders?: Untersuchungen zu Ingeborg Bachmann und Barbara Frischmuth. – Stuttgart: Heinz, 1983.
25. *Hapkemeyer Andreas*. Die Sprachthematik in der Prosa Ingeborg Bachmanns. – Fr./M.; Bern: Peter Lang, 1982.
26. *Hapkemeyer Andreas*. Ingeborg Bachmanns früheste Prosa: Struktur und Thematik. – Bonn: Bouvier, 1982.
27. *Hapkemeyer Andreas*. Ingeborg Bachmanns: Entwicklungslinien in Werk und Leben. – Wien: Verl. der Österr. Akad. der Wiss., 1990.
28. *Höller Hans*. Ingeborg Bachmann: Das Werk: Von den frühesten Gedichten bis zum «Todesarten» – Zyklus. – Fr./M: Athenäum, 1993.
29. *Höller Hans*. Ingeborg Bachmann. – Reinbeck bei Hamburg: Rowohlt, 1999. – (rm 50545).
30. *Hotz Constance*. «Die Bachmann»: Das Image der Dichterin: Ingeborg Bachmann im journalistischen Diskurs. – Konstanz: Faude, 1990.
31. «In die Mulde meiner Stummheit leg ein Wort...»: Interpretationen zur Lyrik Ingeborg Bachmanns / Hrsg. von Primus-Heinz Kucher und Luigi Reitani. – Wien; Köln; Weimar: Böhlau, 2000.
32. Ingeborg Bachmann – Neue Beiträge zu ihrem Werk / Hrsg. von Dirk Göttliche und Hubert Ohl. – Würzburg: Königshausen & Neumann, 1993.
33. *Jurgensen Manfred*. Ingeborg Bachmann: Die neue Sprache. – Bern; Fr./M.: Peter Lang, 1981.
34. Kein objektives Urteil – nur ein lebendiges: Texte zum Werk von Ingeborg Bachmann / Hrsg. von Christine Koschel, Inge von Weidenbaum. – München; Zürich: Piper, 1989. – (SP 792).
35. Klangfarben: Stimmen zu Ingeborg Bachmann / Hrsg. von Pierre Behar. – St. Ingbert: Röhrig, 2000. – (Beitr. zur Robert-Musil-Forschung u. z. Neueren österr. Lit. 11).
36. *Klaubert Annette*. Symbolische Strukturen bei Ingeborg Bachmanns *Malina* im Kontext der Kurzgeschichten. – Bern: P. Lang, 1983.
37. Kritische Wege der Landnahme: Ingeborg Bachmann im Blickfeld der neunziger Jahre / Hrsg. von Robert Pichl, Alexander Stillmark. – Wien: Hora, 1994.
38. *Lühe Irmela*. Schreiben und Leben: Der Fall Ingeborg Bachmann // Feministische Literaturwissenschaft: Dokumentation der Tagung in Hamburg im Mai 1983 / Hrsg. v. Inge Stephan, Sigrid Weigel. – Berlin: Argument, 1984.
39. *Mechtenberg Theo*. Utopie als ästhetische Kategorie: Eine Untersuchung der Lyrik Ingeborg Bachmanns. – Stuttgart: Heinz, 1978.
40. *Pichl Robert*. Flucht, Grenzüberschreitung und Landnahme als Schlüssel motive in Ingeborg Bachmanns später Prosa // Sprachkunst. – 1985. – N 16. – S. 221–230.
41. *Pichl Robert*. Ingeborg Bachmanns «offene Kunstwerke»: Überlegungen zu ihrem poetischen Verfahren // Kritische Wege der Landnahme (s.o.). – S. 97–111.
42. *Pichl Robert*. Rhetorisches bei Ingeborg Bachmann: Zu den «redenden Namen» im *Simultan* – Zyklus // Jb. für Internationale Germanistik. Reihe A: Kongressberichte Bd. 8: Akten des VI. IVG-Kongresses Basel 1980. – Bern: P. Lang, 1980. – S. 298–303.
43. *Pichl Robert*. Verfremdete Heimat – Heimat in der Verfremdung: Ingeborg Bachmanns *Drei Wege zum See* oder die Aufklärung eines topographischen Irrtums // Begegnung mit dem «Fremden». Akten des VIII. Internationalen Germanisten – Kongresses. Tokyo 1990. Bd. 9: Erfahrene und imaginierte Fremde. – München: Iudicium, 1991. – S. 447–454.
44. *Reich-Ranicki Marcel*. Anmerkungen zur Lyrik und Prosa der Ingeborg Bachmann // Deutsche Literatur in West und Ost. Prosa seit 1945. – München: Piper, 1966. – S. 185–199.
45. *Schneider Jost*. Die Kompositionsmethode Ingeborg Bachmanns: Erzählstil und Engagement in *Das dreißigste Jahr*, *Malina* und *Simultan*. – Bielefeld: Aisthesis, 1999.
46. *Spiesecke Hartmut*. Ein Wohlklang schmilzt das Eis: Ingeborg Bachmanns musikalische Poetik. – Berlin: Klaunig, 1993.
47. *Stoll Andrea*. Erinnerung als ästhetische Kategorie des Widerstands im Werk Ingeborg Bachmanns. – Fr./M.: P. Lang, 1991.
48. *Stoll Andrea* (Hrsg.). Ingeborg Bachmanns *Malina*. – Fr./M.: Suhrkamp, 1992. – (st 2125).
49. *Summerfield Ellen*. Ingeborg Bachmann: Die Auflösung der Figur in ihrem Roman *Malina*. – Bonn: Bouvier, 1976.
50. «Text-Tollhaus für Bachmann-Süchtige?» Lesarten zur Kritischen Ausgabe von Ingeborg Bachmanns «Todesarten»-Projekt / Hrsg. von Irene Heidelberger-Leonard. – Opladen–Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 1998.
51. *Thau Bärbel*. Gesellschaftsbild und Utopie im Spätwerk Ingeborg Bachmanns: Untersuchungen zum *Todesarten* – Zyklus und zu *Simultan*. – Fr./M.: P. Lang, 1986.
52. «Über die Zeit schreiben»: Literatur- und kulturwissenschaftliche Essays zu Ingeborg Bachmanns «Todesarten» – Projekt / Hrsg. von Monika Albrecht und Dirk Göttliche. – Würzburg: Königshausen & Neumann. – 1998. – Bd. 1.; 2000. – Bd. 2.
53. *Weber Hermann*. An der Grenze der Sprache: Religiöse Dimension der Sprache und biblisch-christliche Metaphorik im Werk Ingeborg Bachmanns. – Essen: Die blaue Eule, 1986.
54. *Weigel Hans*. In Memoriam. – Graz: Styria, 1979. – S. 14–27.
55. *Weigel Sigrid*. Ingeborg Bachmann: Hinterlassenschaft unter Wahrung des Briefgeheimnisses. – Wien: Zsolnay, 1999.
56. Werke von Ingeborg Bachmann: Interpretationen / Hrsg. von Mathias Mayer. – Stuttgart: Reclam, 2002. – (RUB 17517).
57. *Zeller Eva Christina*. Ingeborg Bachmann: *Der Fall Franza*. – Fr./M.; Bern: P. Lang, 1988.

Тетяна АРСЕЄНКО,
зав. відділу НБУВ,
Микола ВОРОБЕЙ,
н. с. НБУВ

© Т. І. Арсеєнко, 2003
© М. А. Воробей, 2003